

Το αίσχος της κατάχρησης αντιβιοτικών

Γράφει ο παιδίατρος
Στέλιος Παπαβέντσης
MRCPCH DCH IBCLC 2010

Πριν μερικά χρόνια στο Λονδίνο έδινα εξετάσεις για να πάρω το Δίπλωμα του Βασιλικού Κολλεγίου Παιδιατρικής. Στις εξετάσεις αυτές, που γίνονταν σε νοσοκομείο με πραγματικά παιδιά – ασθενείς, έπρεπε επί τρεις ώρες να δω πάνω από δεκαπέντε νοσηλευόμενα παιδιά με διαφορετικά **προβλήματα υγείας**. Οι εξεταστές παιδίατροι ήταν παρόντες στο δωμάτιο όσο εγκαθιστούσα επαφή με τους γονείς, έπαιρνα ιστορικό, εξέταζα τον άρρωστο. Έπειτα εξηγούσα στους εξεταστές τα ευρήματά μου, περιέγραφα τις πιθανές διαγνώσεις, τι εξετάσεις θα πρότεινα να γίνουν στο παιδί και ποιο πλάνο θεραπευτικής αντιμετώπισης σκεφτόμουν. Τα πήγαινα σχετικά καλά σε αρκετά stations, ένιωθα από τα βλέμματα των αξιολογητών ότι ήμουν στο όριο να περάσω.

Κάποια στιγμή μπήκα σε περιστατικό από το **αναπνευστικό σύστημα**. Ένα κορίτσι 8 χρονών καθόταν ανασηκωμένο στο κρεβάτι με μάσκα οξυγόνου. Μετά από αναλυτική εκτίμηση έβγαλα το συμπέρασμα ότι ήταν ένα παιδί με χρόνιο άσθμα που βρισκόταν στο νοσοκομείο λόγω ασθματικής κρίσης. Είχε κάνει πυρετό, δύσπνοια και βήχα. Άρχισα να εξηγώ στους εξεταστές την διαγνωστική και θεραπευτική μου προσέγγιση για το παιδί. Στο κομμάτι της θεραπείας, αφού ανέφερα αυτά που νόμιζα ότι πρέπει να γίνουν, προβληματίστηκα γιατί μία από τις παιδιάτρους με ρωτούσε επίμονα: «Τι άλλο;» «Τι άλλο;». Στο τέλος σκέφτηκα να τις πω ότι θα ήταν καλό το παιδί να «καλυφθεί» με αντιβίωση. Είδα ένα μειδίαμα στην έκφραση της εξετάστριας, που σταμάτησε τις ερωτήσεις.

Λίγες εβδομάδες αργότερα έλαβα γραπτώς τα αποτελέσματα. Είχα κοπεί στο όριο και ο βασικός λόγος που κόπηκα ήταν το station του αναπνευστικού, όπου πήρα clear fail – καθαρή αποτυχία. Ο λόγος; Έδωσα αντιβίωση σε παιδί με άσθμα που εμφάνιζε κρίση λόγω ιογενούς λοίμωξης αναπνευστικού. Η

εξετάστρια με είχε πιέσει επιτήδες για να διαπιστώσει πόσο «εύκολα» δίνω αντιβιώσεις. Ίσως να είδε την εθνικότητά μου και να γνώριζε εκ των προτέρων την κακή κουλτούρα των Ελλήνων παιδιάτρων στο χειρισμό των αντιβιοτικών.

Βρέφη με ιογενή βρογχιολίτιδα φεύγουν από τα επείγοντα κρατικών νοσοκομείων με αντιβίωση για δέκα μέρες στο σπίτι. Η βρογχιολίτιδα είναι ίωση που εμφανίζεται τις μέρες αυτές, Δεκέμβρη μήνα, σε μορφή πραγματικής επιδημίας. Μεγάλο ποσοστό βρεφών την περνούν, λίγα ξεφεύγουν την επιδημία και την **ακόμα χειρότερη επιδημία των αντιβιοτικών που άσκοπα και επικίνδυνα την συνοδεύουν.**

Μωρά έξι μηνών με δυσκολία στην αναπνοή λόγω ιογενούς λοίμωξης λαμβάνουν ισχυρά, διπλά και ενδοφλέβια σχήματα αντιβιοτικών για εβδομάδα μέσα σε ιδιωτικά νοσοκομεία και άλλες δέκα μέρες αντιβίωση από το στόμα για το σπίτι.

Νήπια με απλή ιογενή φαρυγγίτιδα και μυξούλες παίρνουν αντιβιοτικά δεύτερης και τρίτης γενιάς από τον παιδίατρό τους.

Μητέρες δέχονται τηλεφωνική οδηγία να αγοράσουν αντιβίωση από τον παιδίατρό τους, γιατί η θερμοκρασία του μικρού τους έφτασε το βράδυ στο 39 C.

Παιδιά με **άσθμα** λαμβάνουν μία φορά κάθε μήνα αντιβιώσεις για τις κρίσεις άσθματος που παθαίνουν ως αποτέλεσμα ιώσεων.

Ίωση περνάει μέσα σε λίγες ημέρες σε όλα τα μέλη της οικογένειας, η μαμά παθαίνει πονόλαιμο, τηλεφωνεί τον παθολόγο της που την παρακινεί να πάρει κεφαλοσπορίνη δεύτερης γενιάς. Εύλογα πηγαίνει ανήσυχη την επόμενη μέρα στον παιδίατρο για να δει μήπως η ρινική καταρροή των παιδιών της πρέπει κι αυτή να «αντιμετωπιστεί» με αντιβίωση.

Αυτά εφαρμόζονται από τους Έλληνες παιδιάτρους στη χώρα μας. Όταν όμως κάποιοι αναφέρονται στο πρόβλημα της πολυφαρμακίας, της υπερσυνταγογράφησης και της κατάχρησης αντιβιοτικών, σπεύδουν αμέσως να ρίξουν τις ευθύνες στους ίδιους τους γονείς – «Μην παίρνετε αντιβίωση μόνοι σας,» κλπ – , μεριμνώντας ώστε να μην «θίξουν» και πολύ τα κακώς

κείμενα των επαγγελματιών. Η αλήθεια είναι ότι η κουλτούρα υγείας που αφορά τα αντιβιοτικά στην Ελλάδα ξεκινάει από τις λανθασμένες νοοτροπίες, την ανεπαρκή εκπαίδευση των ίδιων των γιατρών. Μην κατηγορούμε τους γονείς για τα δικά μας συστηματικά **λάθη**. Μην κατηγορούμε τους γονείς γιατί ποτέ δεν τους εξηγήσαμε τι σημαίνει ίωση, τι σημαίνει μικροβιακή λοίμωξη, τι σημαίνει μικροβιακή επιμόλυνση σε προηγηθείσα ίωση. Μην κατηγορούμε τους γονείς γιατί νομίζουν ότι τα φάρμακα είναι καραμέλες, εφόσον ποτέ δεν επισημάναμε τις βραχυπρόθεσμες και μακροπρόθεσμες παρενέργειες των αντιβιοτικών από την **αλόγιστη χρήση** τους – ανάπτυξη ανθεκτικών μικροβίων, διάρροια, πονόκοιλος, αλλεργίες άμεσες και χρόνιες, ανθεκτικά στελέχη μικροβίων στην κοινότητα και στο νοσοκομείο κλπ.